

HRVATSKA NARODNA BANKA

Izvoz kao generator rasta i razvoja RH

Boris Vujčić, guverner
e-adresa: boris.vujcic@hnb.hr

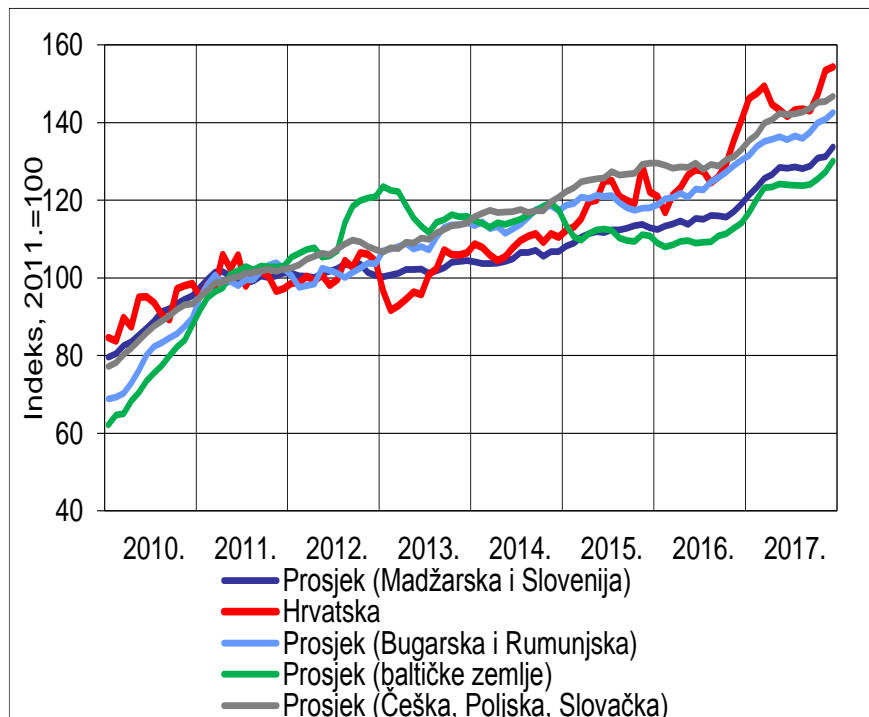
Sadržaj

- **Recentna ostvarenja hrvatskog izvoza nakon ulaska u EU**
- **Pokazatelji cjenovne konkurentnosti izvoza**
- **Strukturni pokazatelji međunarodne razmjene RH i usporedivih zemalja**

Zamjetno jačanje hrvatskog robnog izvoza nakon ulaska u EU

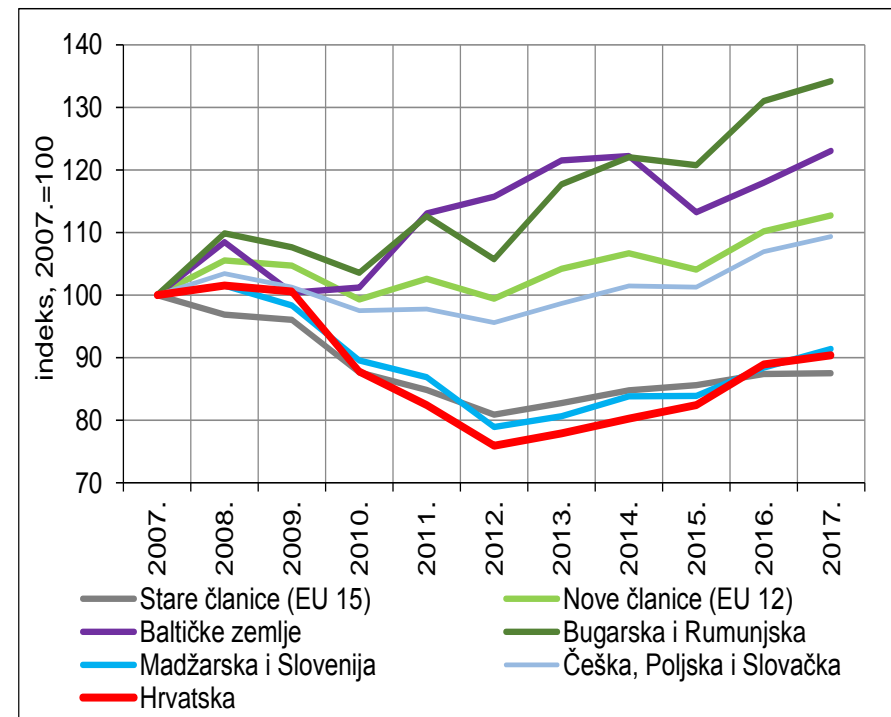
Robni izvoz,

sezonski prilagođeni podaci, tromjesečni pomični prosjek

Izvor: Eurostat

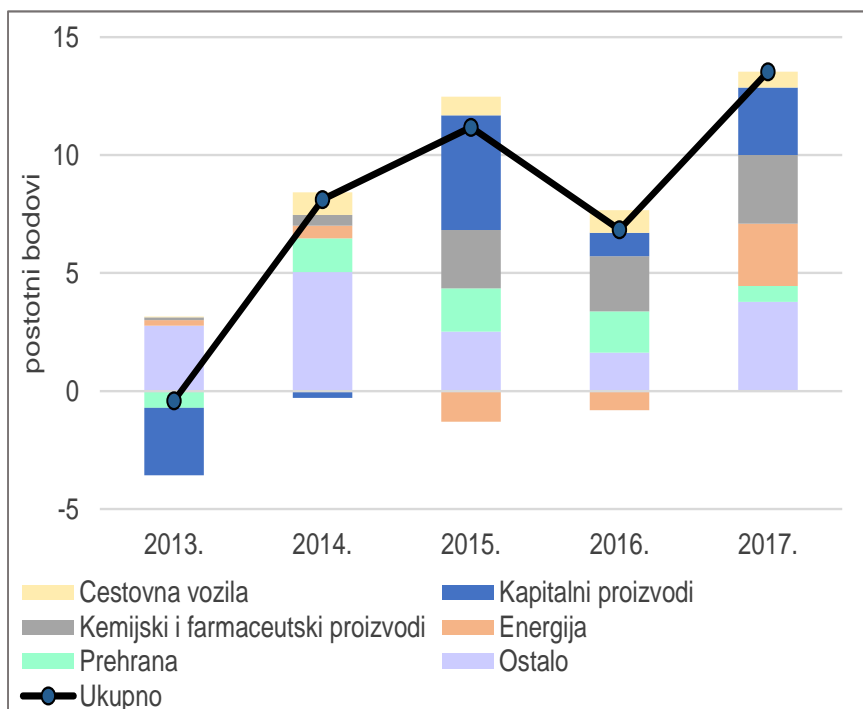
Globalni tržišni udjel izvoza roba i usluga

Izvor: Eurostat

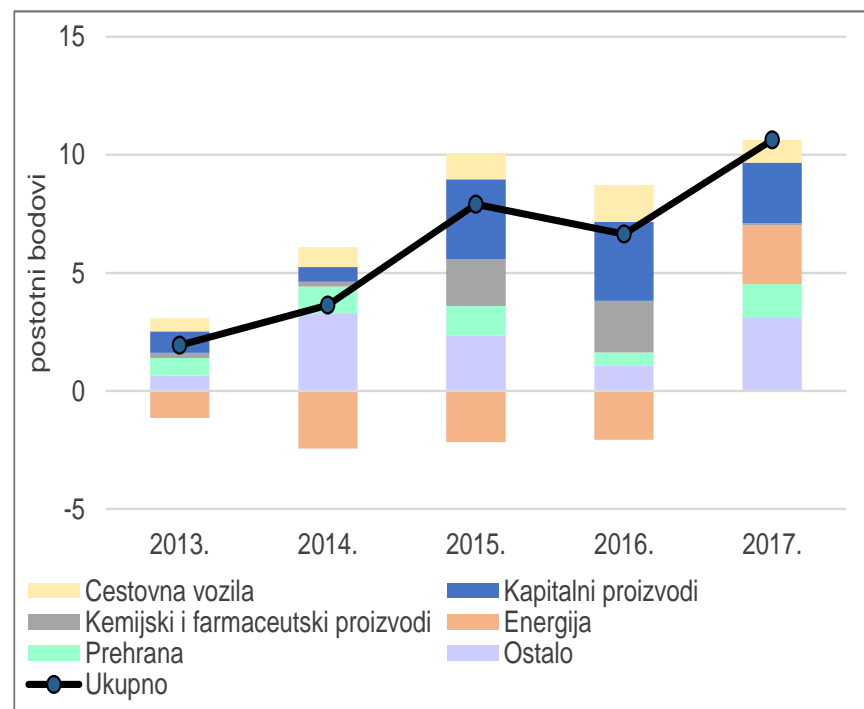
Široko rasprostranjen rast robne razmjene

Robni izvoz po proizvodnim kategorijama, doprinosi godišnjem rastu

Izvor: DZS

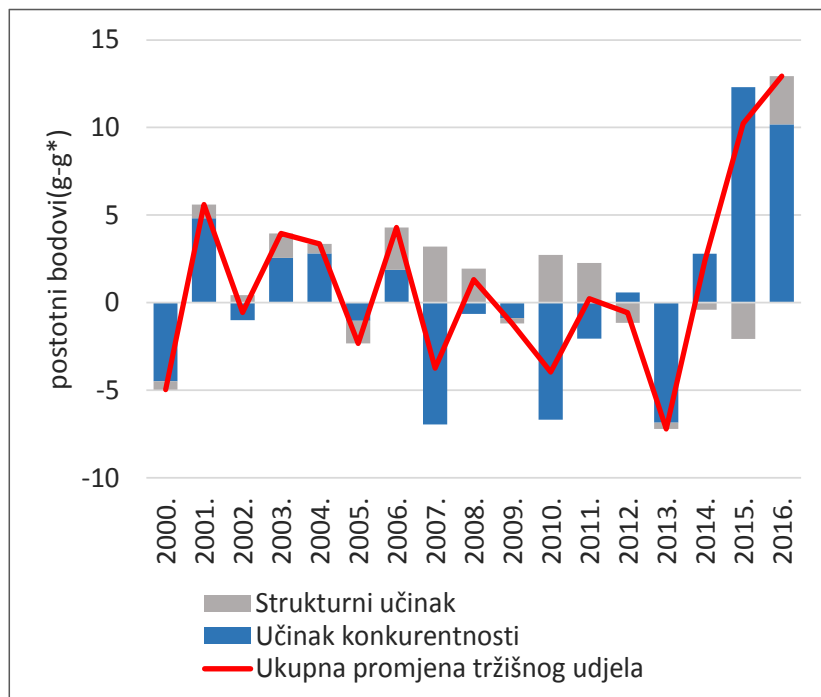
Robni uvoz po proizvodnim kategorijama, doprinosi godišnjem rastu

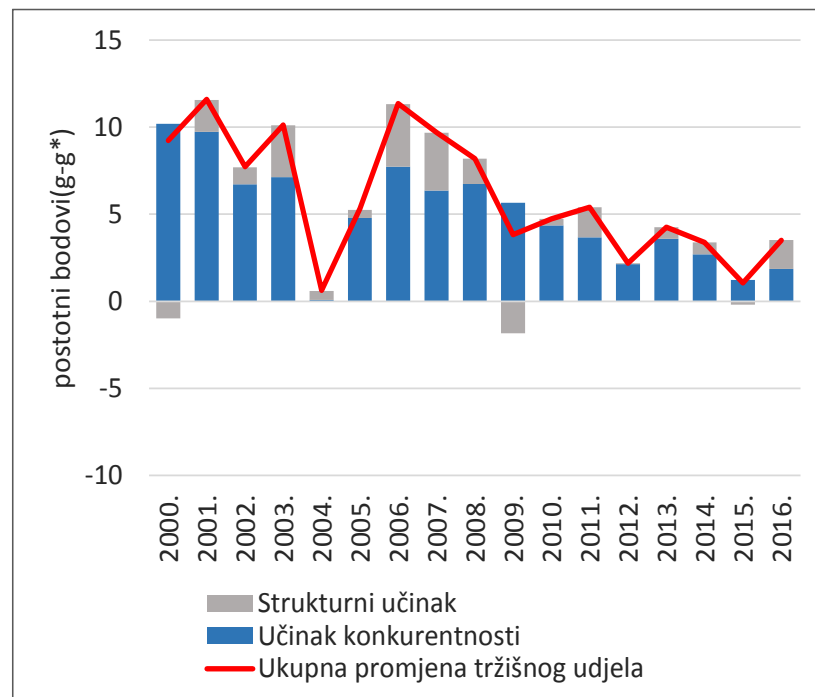
Izvor: DZS

Ulazak u EU pridonio je oporavku tržišnih udjela hrvatskog izvoza

Hrvatska

Nove zemlje članice EU (12)

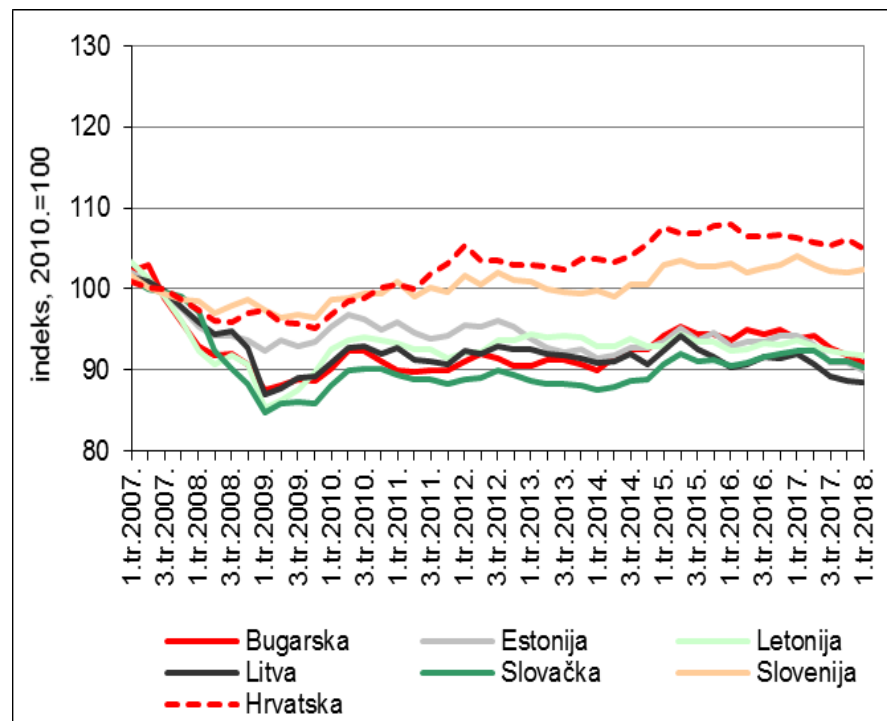
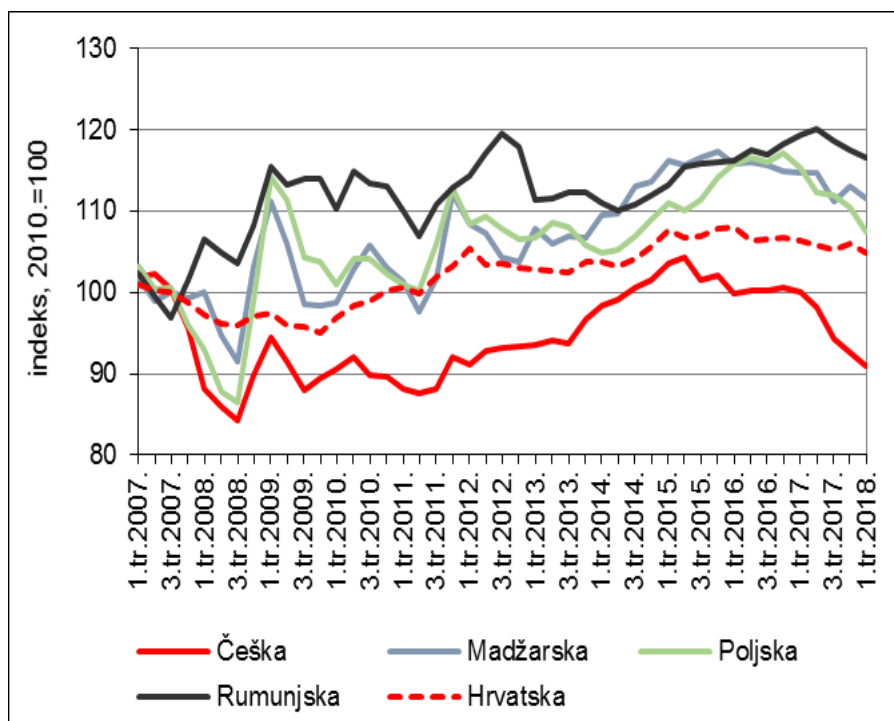

Napomena: Izračunato na temelju ECB-ove Constant Market Share metodologije. "Ukupna promjena tržišnog udjela" za određenu zemlju je pozitivna ako njezin izvoz na određeno tržište (g) raste brže od potražnje s istog tržišta (g*). Može se podijeliti na "strukturni učinak" i "učinak konkurentnosti". "Strukturni učinak" pokazuje promjenu u izvozu koja je isključivo odraz potražnje u specifičnim sektorima i zemljopisnim tržištima. "Učinak konkurentnosti" označava razliku između ukupne promjene tržišnog udjela i opisanog "strukturnog učinka".

Izvor: Comext, izračun HNB-a

Cjenovna konkurentnost u RH i drugim zemljama u okruženju

Indeksi realnoga efektivnog tečaja uz potrošačke cijene

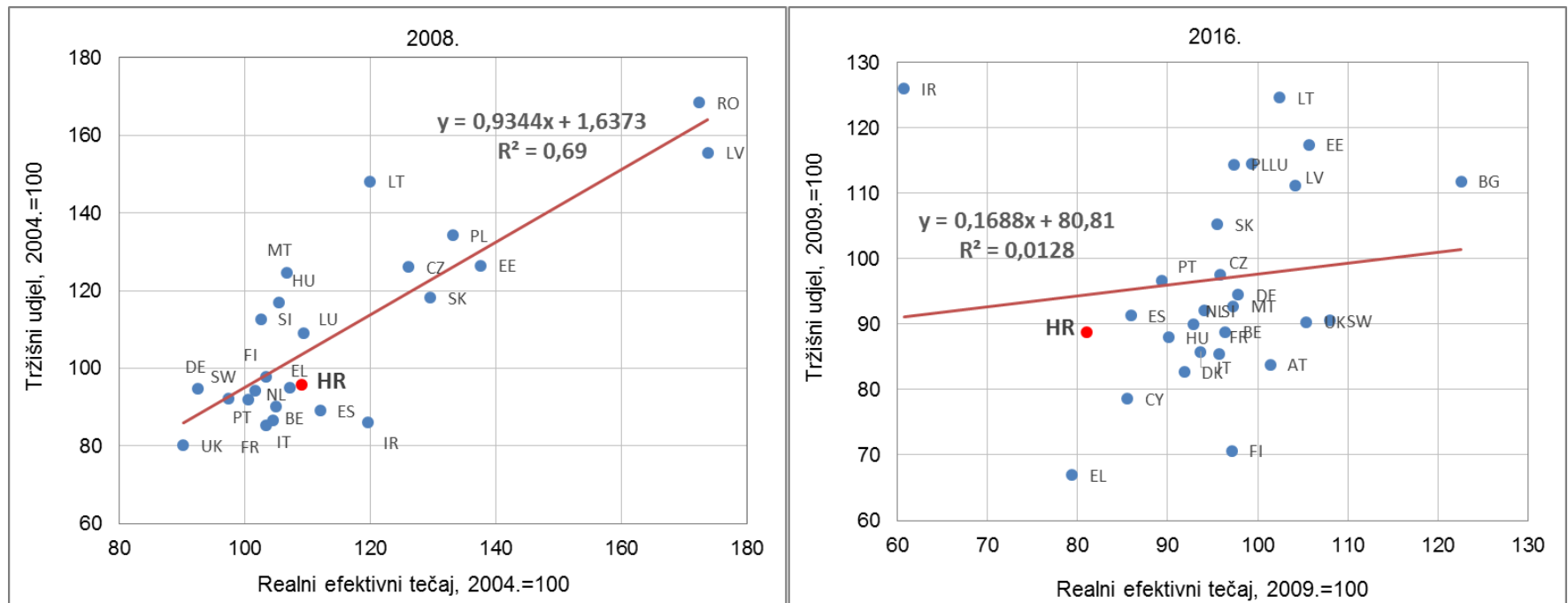

Napomena: Pad indeksa označava realnu efektivnu aprecijaciju. Podaci za prvo tromjesečje 2018. se odnose na siječanj i veljaču.

Izvori: BIS; HNB

Ne postoji izravna veza između promjene tržišnih udjela i tečajnih kretanja

Promjene tržišnog udjela izvoza robe i usluga te realnog efektivnog tečaja uz jedinične troškove rada

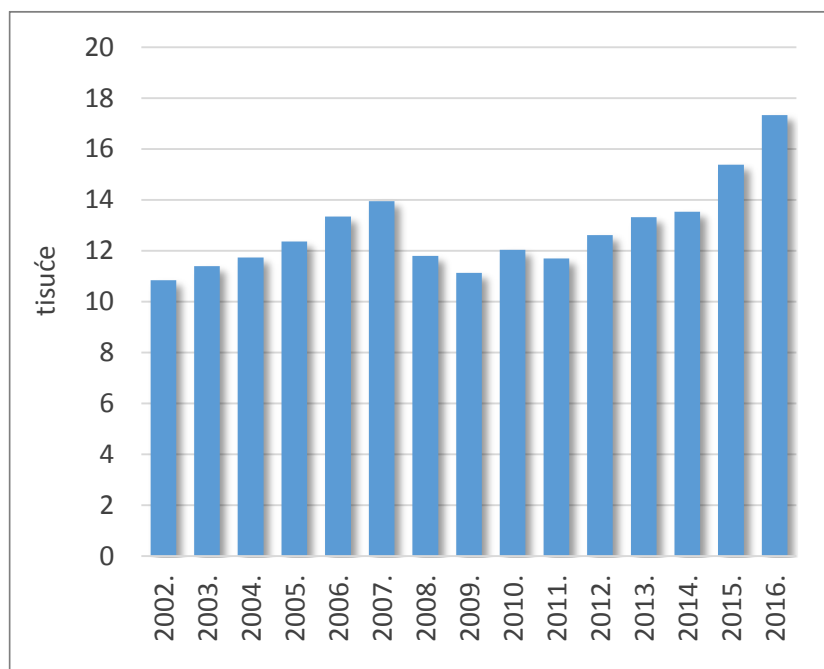

Napomena: Tržišni udjel prikazuje promjenu udjela izvoza robe i usluga pojedine zemlje u svjetskom uvozu (u odnosu na referentnu godinu), a realni tečaj promjenu indeksa realnog efektivnog tečaja uz jedinične troškove rada (u odnosu na referentnu godinu), pri čemu pad indeksa označava realnu efektivnu deprecijaciju.

Izvor: Eurostat, izračun HNB-a

Raste broj izvoznih poduzeća i značaj poduzeća u pretežitom stranom vlasništvu

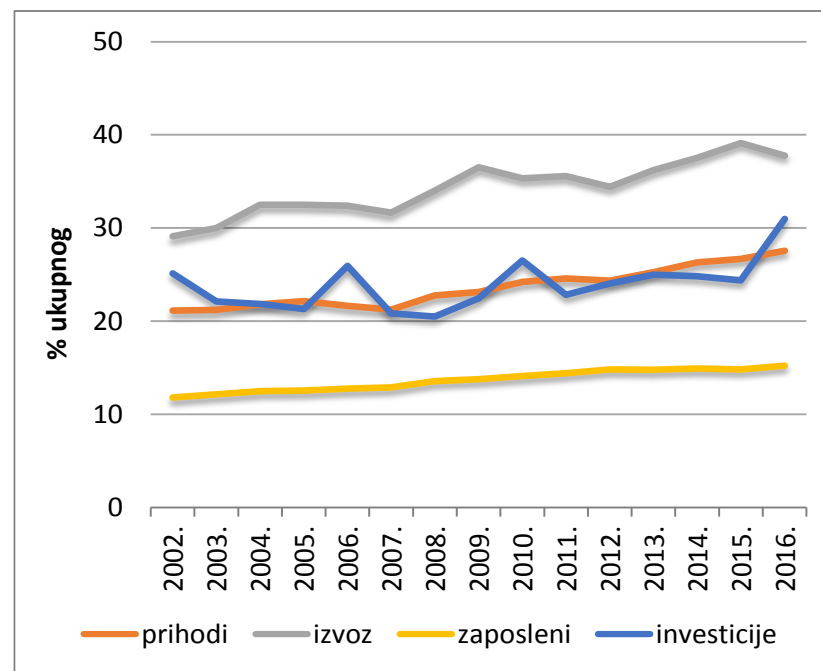
Raste broj poduzeća koja izvoze, poglavito nakon ulaska u EU

Napomena: Izvoznici su subjekti s registriranim izvozom robom i uslugama u određenoj godini. Obuhvaćene su sve djelatnosti.

Izvori: FINA, izračun HNB-a

Raste značaj poduzeća u pretežitom stranom vlasništvu u domaćem gospodarstvu

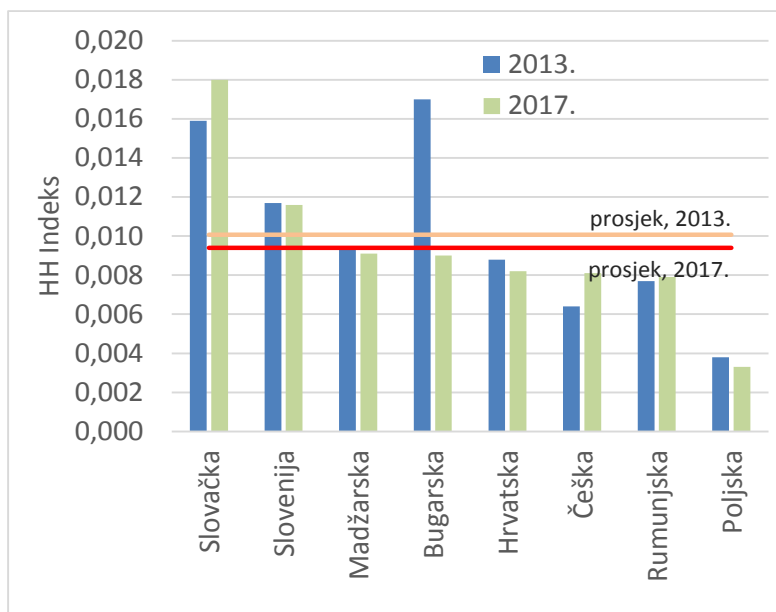
Napomena: Izračunat je omjer društava koja imaju preko 50% stranog vlasništva i ostalih aktivnih nefinancijskih poduzeća s više od jednog zaposlenog

Izvori: FINA, izračun HNB-a

Hrvatski izvozni sektor nije previše koncentriran, ali...

Koncentracija izvoznih proizvoda

Herfindahl-Hirschman (HH) indeks

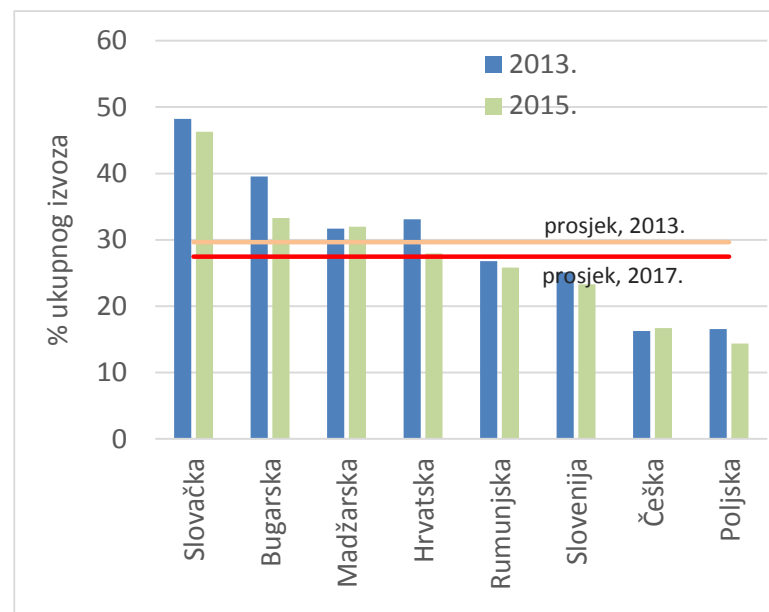

Napomena: Herfindahl-Hirschman (HH) indeks predstavlja mjeru koncentracije izvoza. Zemlja s većim stupnjem koncentracije izvoza u vrlo malom broju proizvoda imat će vrijednost HH indeksa bliže 1. Stoga je ovo ujedno i pokazatelj ranjivosti izvoznika na trgovinske šokove. Mjereno tijekom vremena, pad indeksa može biti pokazatelj diversifikacije izvoznog sektora.

Izvor: Svjetska banka (WITS)

Koncentracija izvoznih poduzeća

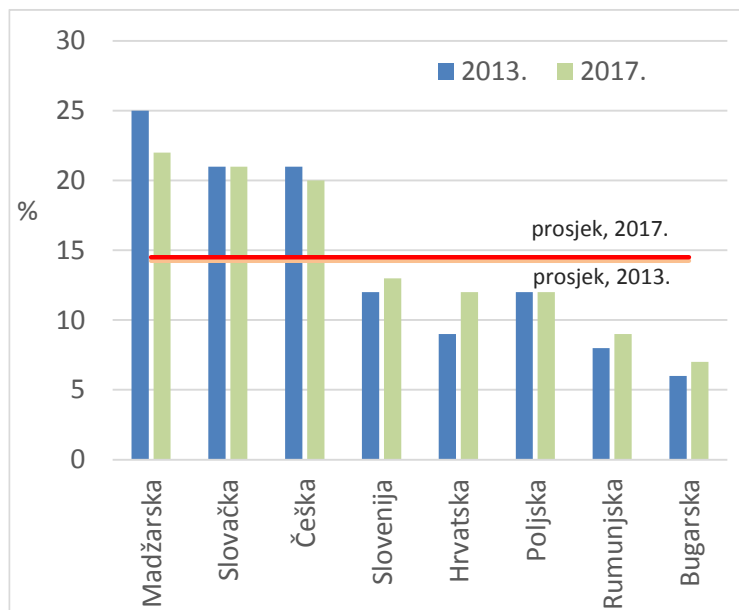
udio 20 najvećih poduzeća

Izvor: Eurostat

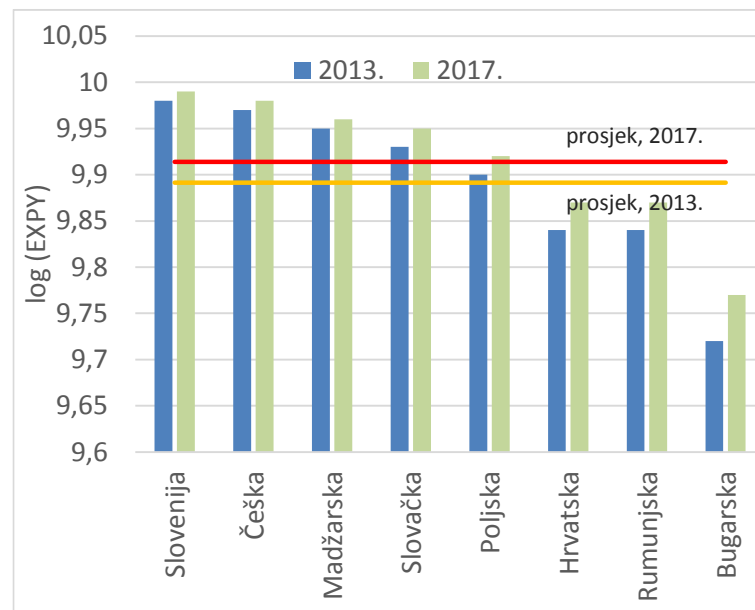
... zaostaje u pogledu tehnološke intenzivnosti i sofisticiranosti

Tehnološka intenzivnost izvoza

Napomena: Tehnološka intenzivnost odnosi se na udio tehnološki visoko intenzivnih proizvoda u ukupnom izvozu.
Izvor: Svjetska banka (WITS)

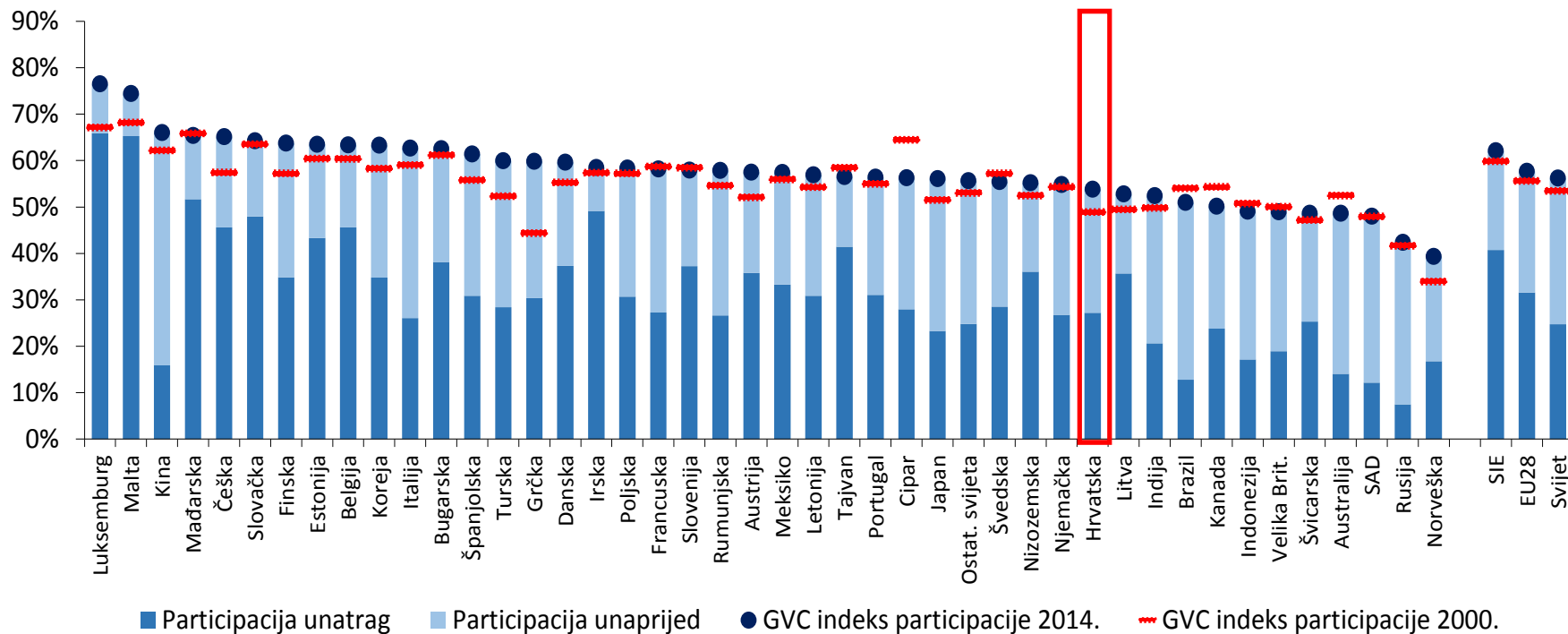
Sofisticiranost izvoza

Napomena: EXPY predstavlja očekivani BDP po glavi stanovnika, dobiven kao zbroj svih vrijednosti PRODY za proizvode koje je zemlja izvezla, ponderirane njihovim udjelom u ukupnom izvozu. PRODY predstavlja ponderirani prosjek BDP-a po stanovniku zemalja koje proizvode određeni proizvod, s udjelima izvedenim na temelju komparativnih prednosti. Viši EXPY ukazuje na sofisticiraniji izvozni portfelj.
Izvor: Svjetska banka (WITS)

Hrvatska je relativno slabo integrirana u globalne lance vrijednosti

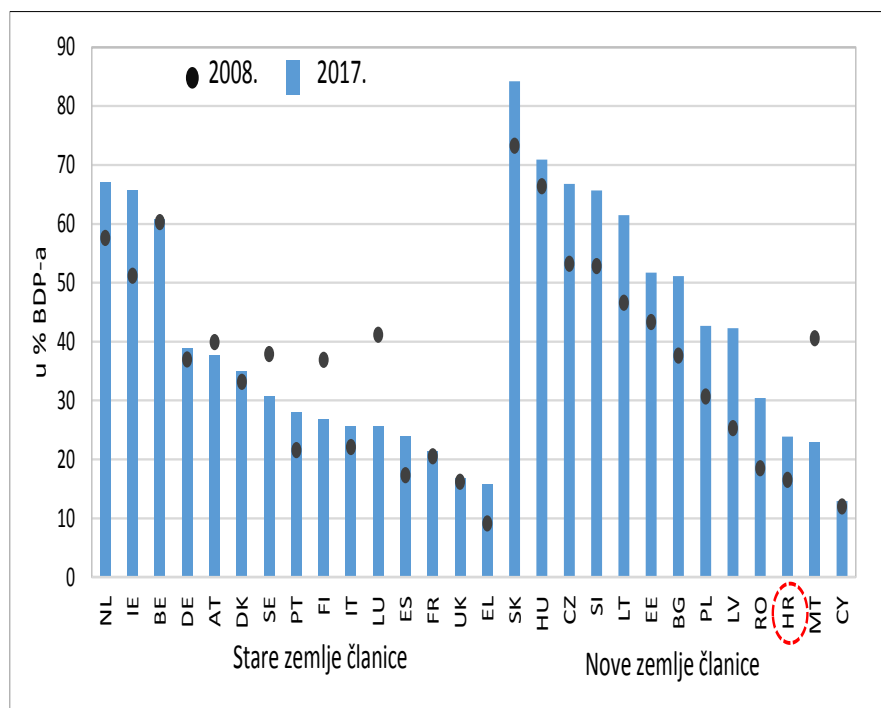
Indeks GVC participacije u 2014.

Izvor: Vidaković Peruško, Kovač i Jošić (2018.)

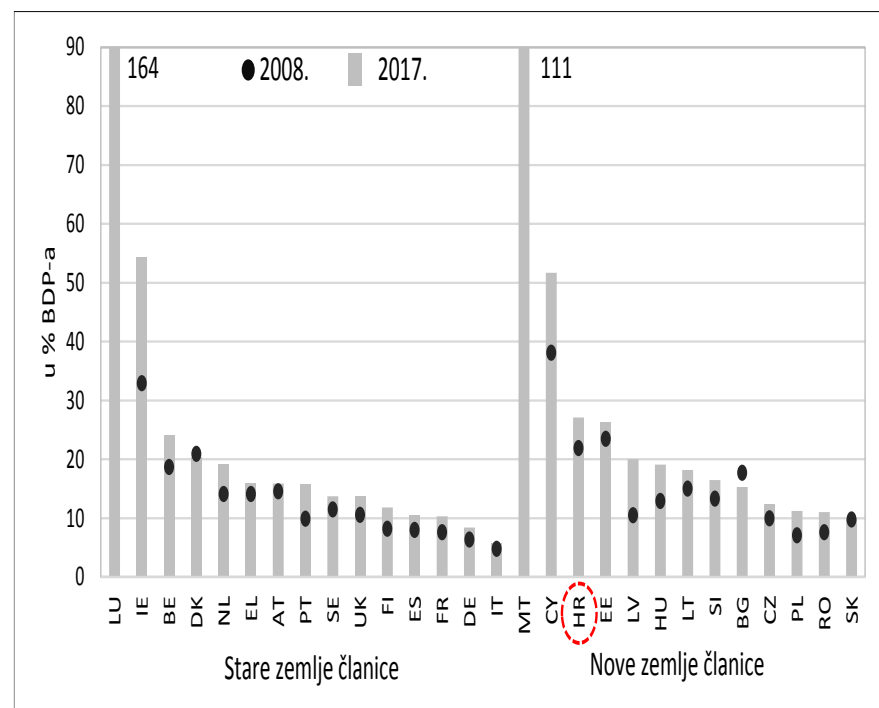
Slabosti robnog izvoza u znatnoj mjeri nadomješta snažan izvoz usluga

Izvoz robe

Izvor: Eurostat

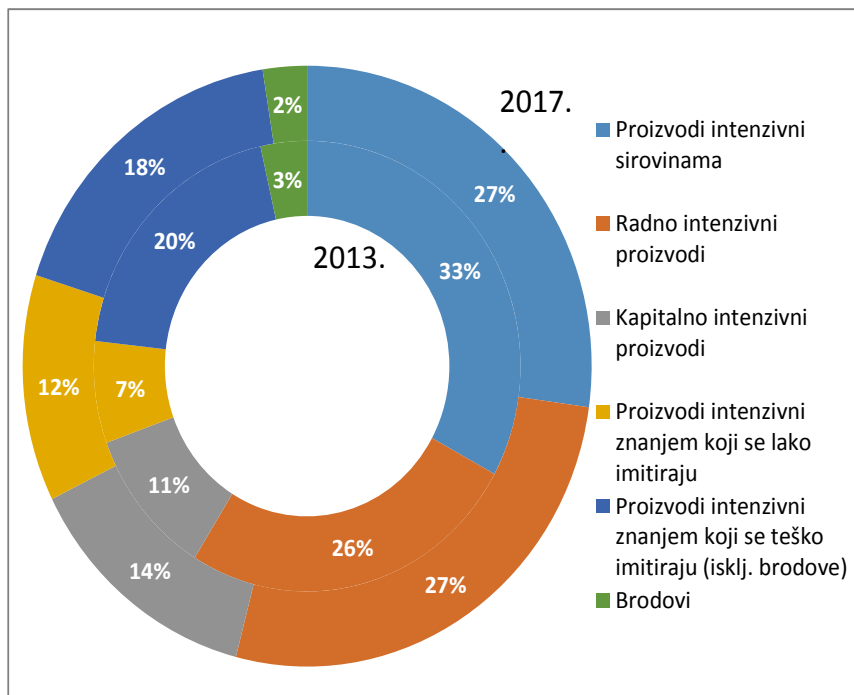
Izvoz usluga

Izvor: Eurostat

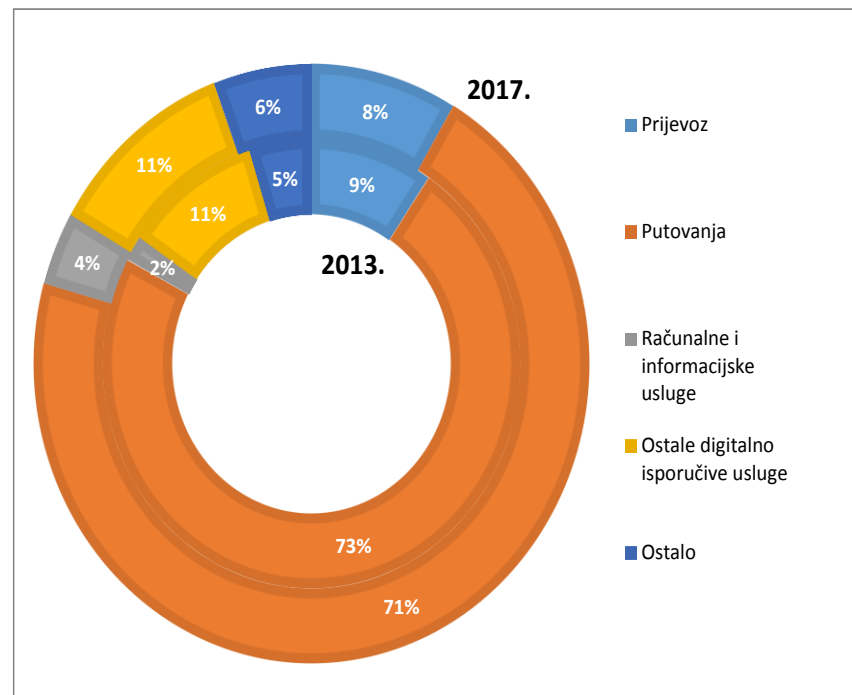
Međutim, nedostatna diverzifikacija izvoza usluga

Struktura izvoza robe

Izvori: DZS; HNB

Struktura izvoza usluga

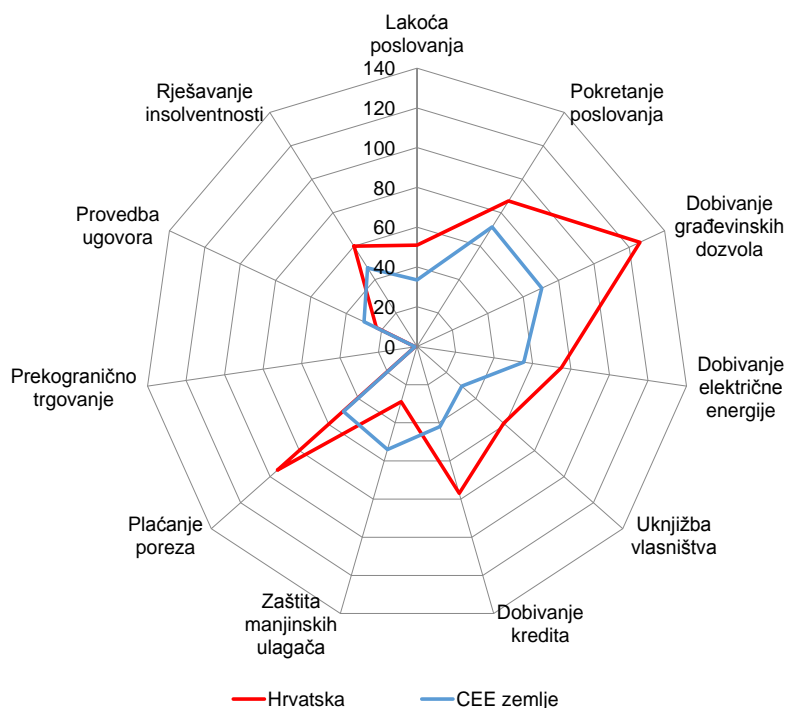
Izvori: DZS; HNB

Hvala na pozornosti!

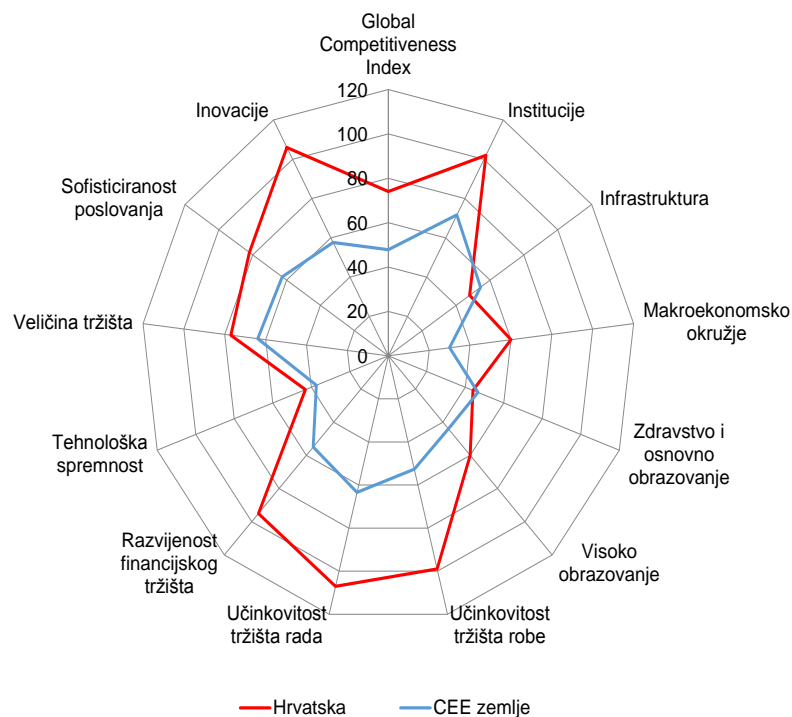
Dodatni slajdovi

Poslovna klima je ključna za poticanje inozemnih izravnih ulaganja u sektor razmjenjivih dobara

Doing Business

Global Competitiveness Index

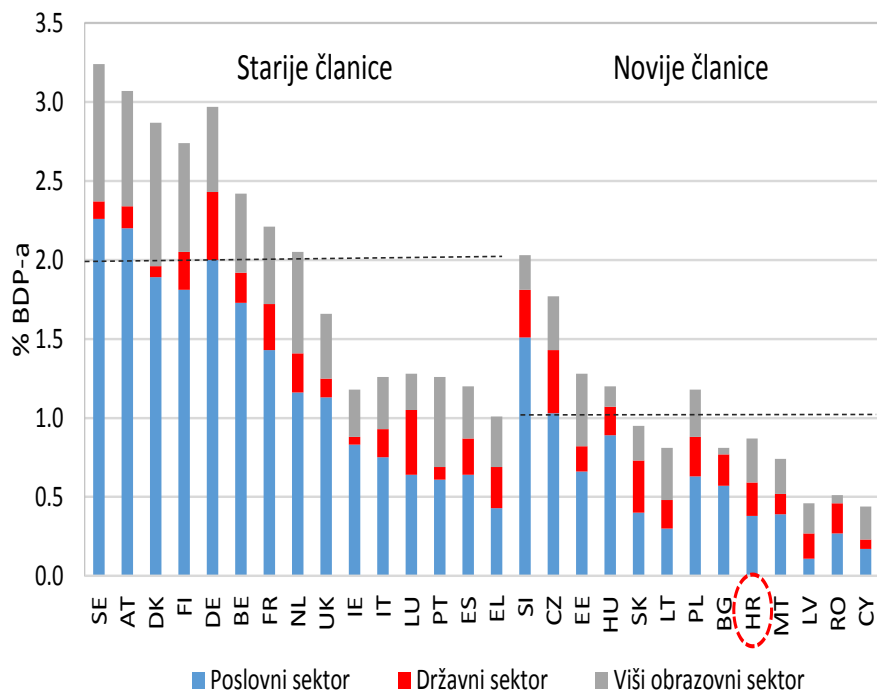

Napomena: Rezultati pojedinih područja izraženi su rangom zemlje. Viši rang označuje slabiji rezultat.
 Izvor: World Bank, Doing Business 2018

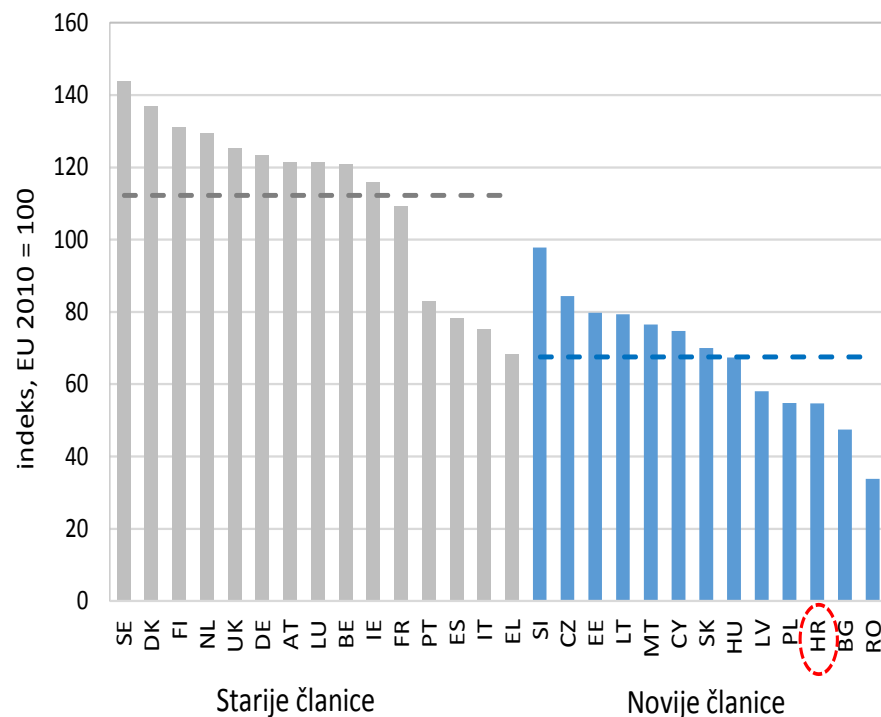
Napomena: Rezultati pojedinih područja izraženi su rangom zemlje. Viši rang označuje slabiji rezultat.
 Izvor: World Economic Forum, Global Competitiveness Report 2017–2018

Hrvatska je jedna od zemalja s najmanjim ulaganjima u istraživanje i razvoj i najslabijim inovacijskim sustavom

Ulaganja u istraživanje i razvoj, 2016.

Sumarni inovacijski indeks, 2017.

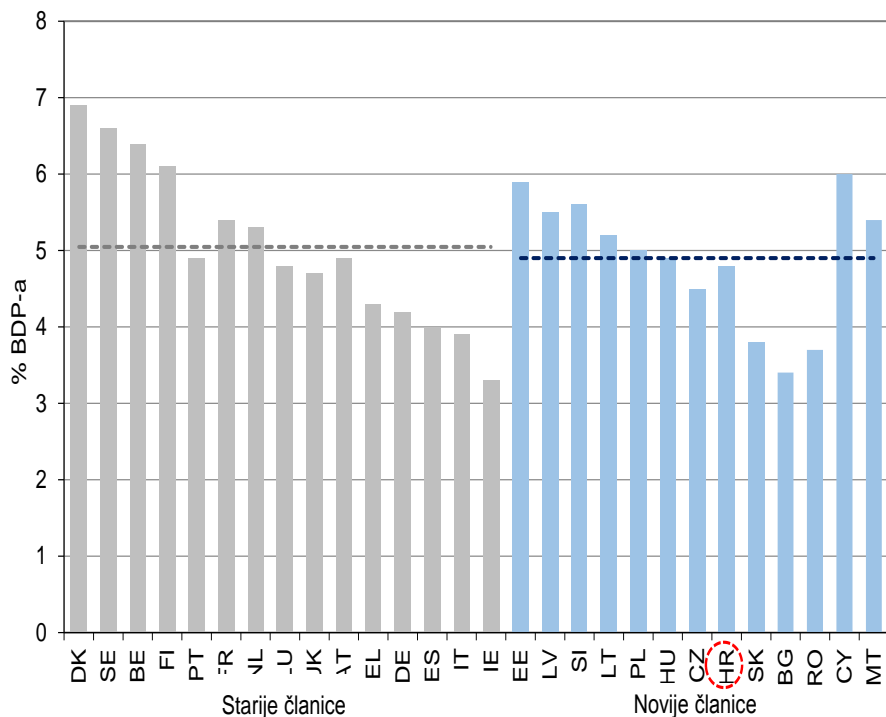

Izvor: Eurostat

Napomena: Sumarni inovacijski indeks jest kompozitni indikator 27 različitih pokazatelja kojima se ocjenjuju nacionalni inovacijski sustavi.
Izvor: EK, European Innovation Scoreboard, 2017.

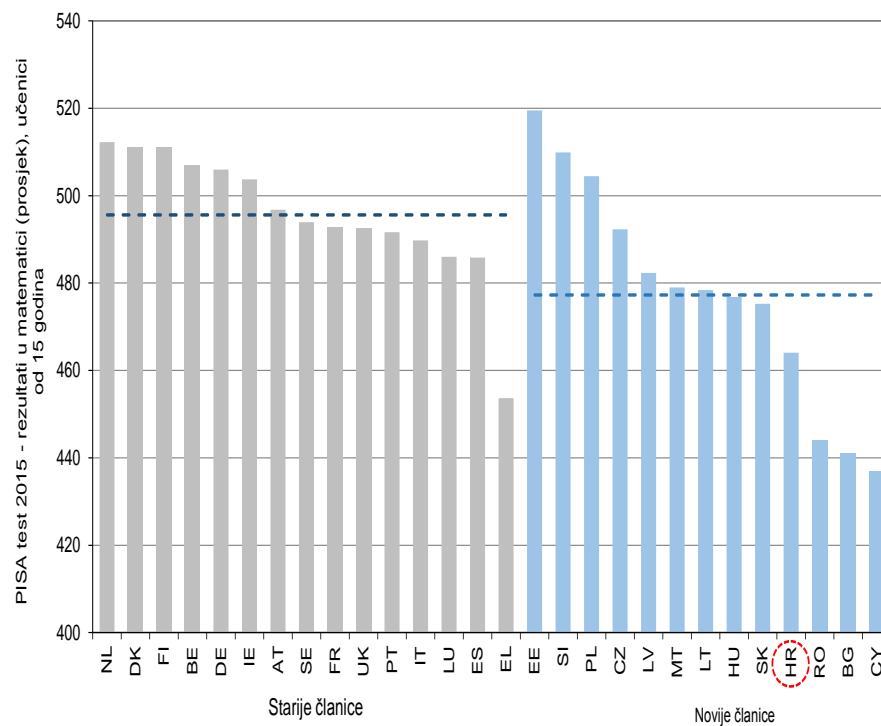
U obrazovanje se u Hrvatskoj ulaže tek nešto ispod prosjeka usporedivih zemalja, ali su rezultati učenika relativno slabiji

*Izdaci države za obrazovanje
(2016.)*

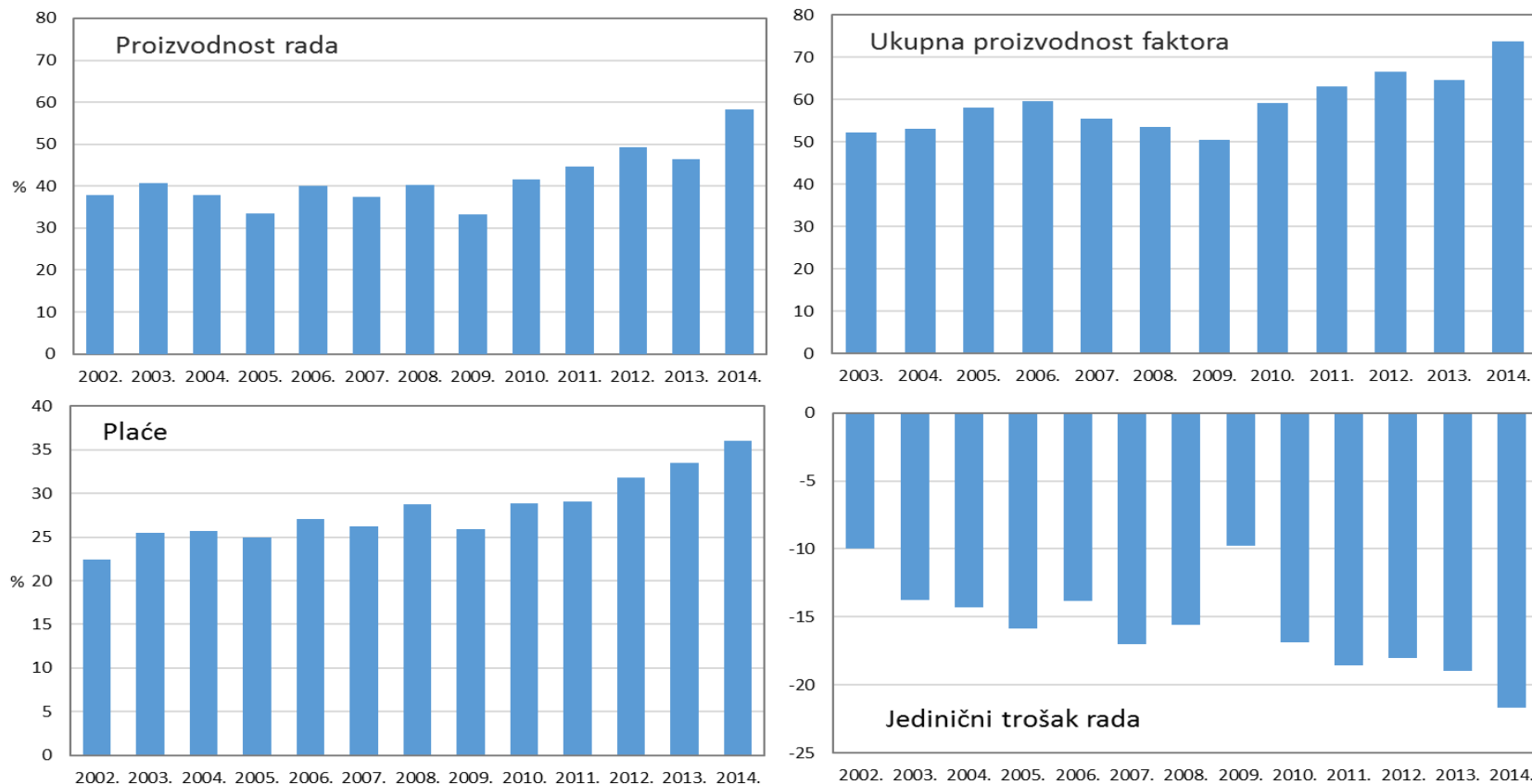
Izvor: Eurostat

*Rezultati PISA-inih testova u matematici
(2015.)*

Izvor: OECD

Poduzeća koja izvoze imaju superiornije značajke u odnosu na neizvoznike

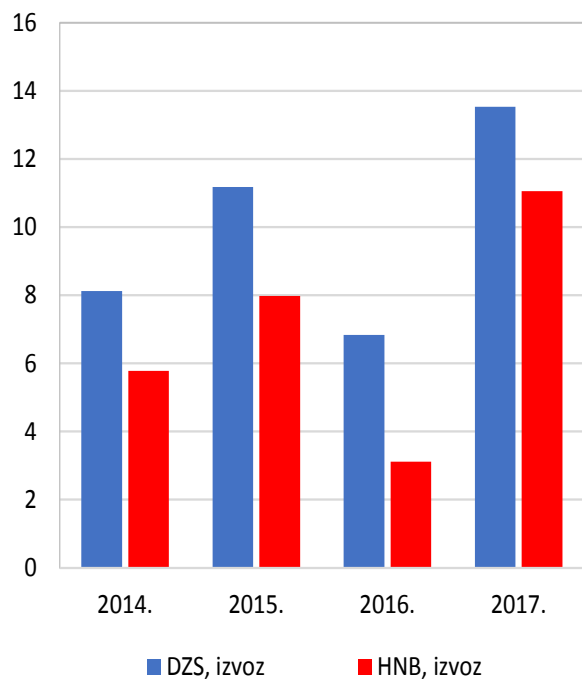

Napomena: Prikazane su premije izvoznika izračunate kao razlika u specifičnom pokazatelju između izvoznika i neizvoznika u istom sektoru na razine dvije znamenke NACE. Vrijednosti na razini sektora agregirane su na razinu ukupne prerađivačke industrije kao jednostavan prosjek među sektorima, isključujući sektore s manje od deset izvoznika.

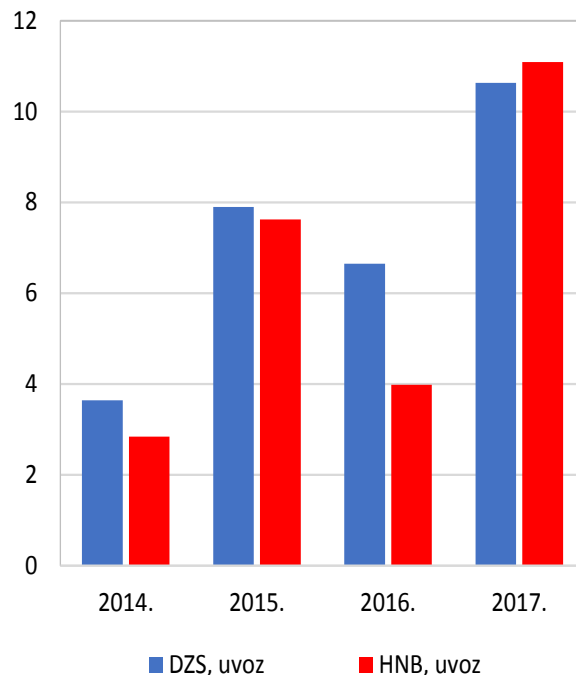
Izvor: Valdec i Zrnc (u pripremi)

Platnobilančni podaci upućuju na nešto sporiji rast robnog izvoza

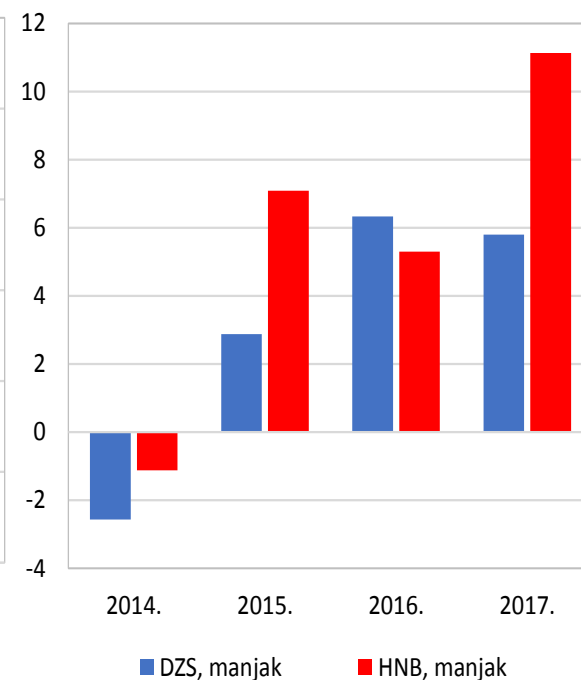
Robni izvoz,
godišnja stopa promjene u %

Robni uvoz,
godišnja stopa promjene u %

Manjak robne razmjene,
godišnja stopa promjene u %

Izvori: DZS; HNB